

4V-hanke
Välitä, Vaikuta, Viihdy, Voi hyvin

HYVÄ KÄYTÄNTÖ

KOULUMUMMI JA KOULUVAARI -VAPAAEHTOISTOIMINTA

Avainsanat: osallisuus, yhteisöllisyys, yhteistyö, turvallisuus, koulu, päivähoido, asukkaat, vapaaehtoistyö

Kenelle: kouluille ja päiväkodeille, yhteistyössä esim. vanhainkodin, palvelutalon tai vapaaehtoisjärjestön kanssa

Tavoite

Tuoda sukupolvet lähemmäs toisiaan ja antaa lapsille ja isovanhemmille yhteistä tekemistä. Luoda välittämisen ja turvallisuuden ilmapiiriä koululle. Tarjota isovanhemmille mahdollisuus päästä mukaan lasten koulupäivään.

Hyvä käytäntö pähkinäkuoressa

Koulussa vierailevat koulumummi ja -vaari ovat lapsille tärkeitä aikuisia kontakteja, joita on helppo lähestyä ja jotka luovat rauhallista, turvallista ja välittävää ilmapiiriä koko koululle. Vapaaehtoiset isovanhemmat voidaan rekrytoida esimerkiksi vanhempainillan, vapaaehtoisjärjestön, palvelutalon, ikäihmisille suunnattujen kurssien tai lehti-ilmoituksen kautta.

Toteuttaminen

Idea tarvitsee koulun rehtorin ja opettajakunnan tuen, ja se on hyvä tuoda esille myös vanhempainillassa. Yhteyshenkilöksi valittu henkilö, esimerkiksi koulukuraattori, vastaa rekrytoinnista ja vapaaehtoisten etsimisestä. Kandidaatit haastatellaan rehtorin kanssa. Ammatillista osaamista ei vaadita, tärkeintä on kiinnostus viettää aikaa lasten kanssa. Kandidaatin on myös toimitettava rikosrekisteriote koululle. Yhteyshenkilö toimii mummin ja vaarin tukena ja linkkinä koulun opettajien ja vapaaehtoisten välillä sekä ottaa vastaan palautetta. Kun toiminta on lähtenyt liikkeelle, se vaatii suhteellisen vähän työtä siihen nähden, kuinka paljon se antaa koululle.

Lukuvuoden aluksi tehdään opettajahuoneen seinälle yhteyshenkilön ylläpitämä varauslista, josta opettajat saavat varata mummin tai vaarin luokkaansa yhdeksi päiväksi kerrallaan. Ajat on sovittu vapaaehtoisten omien aikataulujen mukaan, mutta ajankohta on säännöllisesti sama. Mummi tai vaari viettää koko päivän saman luokan kanssa. Päivä voidaan viettää tutulla kaavalla, johon kuuluvat normaalit tunnit, lounastauko ja välitunnit. Mummi tai vaari voi tuoda tunnille myös jotakin omaansa, esimerkiksi pitää alustuksen haluamastaan aiheesta. Koulu tarjoaa mummielle ja vaarille lounaan sekä kahvit. Lukuvuoden aikana tai päätteeksi olisi hyvä, jos mummit ja vaarit voisivat tavata keskenään ja jakaa kokemuksiaan. Myös jonkinlaisesta vertaisverkosta on hyötyä, jos toimintaa laajennetaan esimerkiksi alueen kaikkiin kouluihin. Vertaistukiverkkoa voivat koordinoita vuorotellen esimerkiksi koulujen kuraattorit.

KOULUMUMMI JA KOULUVAARI -VAPAAEHTOISTOIMINTA

Resurssit

Henkilöresurssit

- yhteyshenkilö: organisoii mummin ja vaarin rekrytoinnin ja toimii heidän tukena
- rehtori: tukee toimintaa ja on mukana rekrytoinnissa
- mummi ja vaari: ovat vapaaehtoisia ja kiinnostuneita viettämään aikaansa koululaisten kanssa. He eivät ole sijaisia tai avustajia eikä heillä ole opetusvelvollisuutta tai -vastuuta.
- opettajat: varaavat itse opettajainhuoneen seinällä olevasta listasta ajan ja ovat yhteydessä mummiin ja vaariin tarvittaessa

Ajalliset resurssit

- yhteyshenkilö: alkujärjestelyihin (rekrytointi, haastattelu, mainostus) tarvitaan aikaa, mutta kun homma lähtee pyörimään, ei aikaa mene kuin tapaamisen tai puhelinsoiton verran viikon tai parin välein.
- vaari ja mummi sitoutuvat toimintaan tiettyinä päivinä ja aikana viikossa esimerkiksi lukuvuodeksi, mutta tekevät sitä oman aikataulunsa sallimissa puitteissa

Muut resurssit

- koulumummille ja -vaarille tarjotaan lounas ja kahvit koulun puolesta

Kokemuksia

Vierumäen koululla Vantaalla toiminnasta on vain positiivisia kokemuksia. Koululla on vierailut koulumummi ja -vaari kerran viikossa. Vaari haluaa pitää oman tunnin, jonka on valmistellut etukäteen, esimerkiksi kierrättämisestä tai EU:sta. Mummi juttelee, on mukana tunneilla ja auttaa oppilaita, mikä on ollut tärkeää erityisesti yksinäisille oppilaille, jotka ovat saaneet yksilöllistä apua. Myös opettajat ja vanhemmat ovat pitäneet toiminnasta. Se on tuonut myönteistä ajattelua kouluyhteisöön, hyvää mieltä ja yhteistä välittämistä sekä rauhoittanut koulun arkea.

Hyödyt kestävän kehityksen kannalta

Sukupolvien kohtaaminen, välittäminen, vapaaehtoistoiminta, turvallisuus – siinä on jo kerrakseen sosiaalisen kestävän kehityksen hyötyjä. Monet lapset viettävät paljon aikaa yksin, sillä vanhemmat tekevät pitkää työpäivää, eivätkä omat isovanhemmat välttämättä asu lähellä. Käytäntö edistää pehmeitä arvoja ja kiireettömyyttä. Koulumummi ja -vaari rauhoittavat koulun arkea olemalla mukana esimerkiksi välituntivalvonnassa. He juttelevat ja huomioivat oppilaita sekä toimivat tukena ja apuna koulutöissä. Mummi ja vaari kokevat toiminnan tärkeänä. Se tuo uudenlaista sisältöä elämään. Isovanhemmilla on paljon kokemusta, jota he voivat jakaa lapsille. Heillä on monesti myös paljon aikaa mutta ei muuten usein mahdollisuuksia olla lasten kanssa.

Yhteystiedot

Vierumäen koulu, Vantaa, koulukuraattori Sanna Kallio